

WAT IS ER FRANS AAN DE FRANSCHEN BRUG?

Voorwoord

Het volgende verhaal over een ogenschijnlijk simpele polderbrug, gelegen aan het Westeinde tussen Roelofarendsveen en Nieuwe Wetering, is allerminst in een kort artikel samen te vatten, in tegendeel, het is een verslag geworden waarin de geschiedenis van de gemeente Alkemade in allerlei aspecten terug te vinden is.

De naamgeving van de meeste bruggen in onze gemeente kan met een korte uitleg verklaard worden. Het was bijvoorbeeld in het verleden vaak de gewoonte dat een brug de naam kreeg van de persoon die het er dichtst bij woonde.

Op 20 januari 1944 wordt van gemeentewege met deze traditie gebroken en krijgen dertien bruggen in de gemeente een nieuwe naam.

Voor het Noord- en Zuideinde te Roelofarendsveen betekent dit dat "Piet de Jongbrug" omgedoopt wordt tot "Noordbrug", "Piet van Rijnbrug" heet voortaan "Kerkbrug", "Wagenaarbrug" wijzigt in "Veilingbrug", "Gerrit van Leeuwenbrug" (aan het Zuideinde, deze bestaat inmiddels niet meer) krijgt de naam "Veenbrug" en de "Brug van Gerrit de Koning" gaat over in de "Zuidbrug".

De "Fransche Brug" blijft zijn oude naam behouden. Het is helaas niet mogelijk om een kort en bondig antwoord te geven over de naamgeving van deze brug. Maar wat weten we wel?

De Fransche Brug

In het nummer van de "De Alkmadders" van december 2004 wordt de geschiedenis beschreven van het inmiddels gesloten café-restaurant "De Fransche Brug". In dit verhaal wordt de veronderstelling geopperd dat nabij het voormalige café een vlot gelegen zou hebben om van Roelofarendsveen naar Nieuwe Wetering te gaan en zouden de Franse troepen in de tijd van Napoleon hier eigenhandig voor een vaste verbinding in de vorm van een brug hebben gezorgd. Deze bewering is naar mening van de schrijver van dit artikel niet een brug te ver, maar een brug te kort.

9 Hoofddorp—Leiden en omgekeerd. (Alle treinen 2e en 3e klasse).												
Geldig tot en met 31 December 1935. Dienst wordt 1 Januari 1936 gestaakt.												
3743	3747	3751	3753	3755	V	Treinnummer	A	3736	3742	3744	3746	3750
7 10	11 08	14 08	17 25	20 02	V	Hoofddorp	A	9 09	13 20	17 12	19 29	22 20
7 20	11 18	14 18	17 35	20 12	*	Nieuw Vennepe	V	8 59	13 10	17 02	19 19	22 10
7 27	11 25	14 25	17 42	20 19	*	Leimuident	*	8 52	13 03	16 55	19 12	22 03
7 32	11 30	14 30	17 47	20 24	*	Oude Wetering	*	8 48	12 59	16 51	19 08	21 59
7 36	11 34	14 34	17 51	20 28	*	Roelof Arendsveen	*	8 43	12 54	16 46	19 03	21 54
7 38	11 36	14 36	17 53		*	Fransche brug	*	8 38	12 49	16 41	18 58	21 49
7 44	11 42	14 42	17 59	20 34	*	Rijpwetering	*	8 35	12 46	16 38	18 55	21 46
7 53	11 51	14 51	18 08	20 43	A	Leiden Heerensingel	A	8 26	12 37	16 29	18 46	21 37

Fragment van een spoorboekje uit 1935 betreffende de spoorlijn Hoofddorp-Nieuw Vennepe-Leimuident-Oude Wetering-Roelofarendsveen-Fransche brug-Rijpwetering-Leiden. „Dienst wordt 1 januari 1936 gestaakt” (coll. A.G. van der Steur, Haarlem).

Het café-restaurant, voorheen ook melksalon, mag dan nu verleden tijd zijn, de naam "De Fransche Brug" leeft nog steeds voort, in de naast de brug gelegen woonwijk. Deze naam is destijds ook gegeven aan de bushalte van de lijndienst Leiden-Leimuiden, die jarenlang over het Westeinde liep. Zelfs in een spoorboekje van de spoorlijn Leiden-Hoofddorp (1912-1936) vinden we de vertrek- en aankomsttijden van de trein aan de halte "De Fransche Brug".

De aan de medewerkers van de Stichting Oud Alkemade vaak gestelde vraag: "Hoe komt de "Fransche Brug" aan zijn naam?" is aanleiding geweest om het archief van de gemeente Alkemade in te duiken om de herkomst hiervan op te zoeken.

De bouw van de brug:

Gebleken is dat de brug inderdaad in de Franse tijd (1795-1813, een periode die ook in Alkemade zijn sporen heeft nagelaten) als "Fransche Brug" te boek is gesteld, maar dat de brug eigenlijk een stuk ouder is.

Nu er anno 2005 op enkele tientallen meters van de brug de veel besproken hoge snelheids spoorlijn naast één van de drukste snelwegen van Nederland, Rijksweg A4, met bijbehorende overbruggingen, tunnels, rotondes en bottondes wordt aangelegd, is het moeilijk voor te stellen hoe belangrijk die eenvoudige brug aan het Westeinde voor de infrastructuur in het Alkemade van de 18^e eeuw is geweest.

De brug was van wezenlijk belang voor de economie. Hij paste evenals andere zogenoemde "kunstwerken" in het verveningsproject van de gecombineerde Veender- en Lijkerpolder, die tussen 1740 en 1780 in uitvoering is geweest. Met het bedijken, uitvenen en weer droogmaken van de polder verdwenen oude "kunstwerken", zoals sluizen, molens, bruggen en wateringen. Zo ook bij de vervening van dit gebied, gelegen tussen Nieuwe Wetering en Rijpwetering. Dijken moesten worden aangelegd, molens nieuw gebouwd of aangepast, sluizen gestoken, ringsloten gegraven, verbreed of gecorrigeerd en bruggen geslagen.

De Langeweg (nu Westeinde) aan het zuidende van de Nieuwe Wetering richting Roelofarendsveen (gelegen op de uiterste noordoosthoek van het gebied van deze vervening) is in juni 1747, dus 48 jaar vóór de Franse tijd, doorstoken voor de bouw van een wip- of valbrug. De aanleg van de ringdijk op deze plek gaat gepaard met het verlengen van de reeds bestaande Loetsloot die zo moet aansluiten op de eerder gegraven ringsloot (1715) rond de Googerpolder.

Het bestek voor het graven van een doorvaart in de 'Langeweg' tussen Roelofarendsveen en het zuidende van de Nieuwe Wetering, alsmede het maken van een wip- of valbrug van op 15 juni 1747, laat de mogelijkheid open voor twee varianten:

De eerste variant is het steken van de brug in het midden van de weg. Wanneer echter blijkt dat de ruimte voor de schepen bij het nemen van de

bocht naar de ringvaart onvoldoende is, zal de brug direct ten zuiden naast de weg in de sloot gestoken moeten worden. De tweede variant komt tweehonderd guldens duurder uit, geen klein vermogen in die tijd, want tweehonderd gulden is een ruim jaarloon van een arbeider.

Zeven aannemers schrijven in voor het steken en bouwen van de brug, alle voor een bedrag tussen de negenhonderd en duizend gulden. Voor een eventuele brug naast de weg zijn er zes inschrijvingen, alle tussen de elfhonderd en twaalfhonderd gulden.

De keuze valt op de eerste variant: een brug in het midden van de weg. Of de lagere aanneemsom hieraan debet is geweest, is niet duidelijk, maar de draai met hun schip hebben vele schippers desondanks al die jaren veelvuldig kunnen maken.



Alkemade 1746: Detail van de kaart van Rijnland getekend door Jan Jansz. Douw en Steven van Broeckhuijsen.

De pijl wijst de plaats aan van de doorsteek in de Langeweg. De dijk rond de vervening en droogmaking en de Loetsloot (nog zonder verlenging) zijn hierop aangegeven.

Het benodigde hout voor de bouw van de brug wordt vóór de winter van 1747-1748 aangekocht en gevisiteerd (= gekeurd) op last van de besteders; te weten de heer Johan Franken, schout van Alkemade (gerechtigd ambtenaar in het bestuur der gemeente) en hoofd-ingeland van de veenderij.

Aannemer Cornelis Kruisheer kan als laagste inschrijver voor een bedrag van 909 gulden (= € 413) het hout voorbereiden om begin maart 1748 met de bouw te beginnen. Veel tijd is hem niet gegund; de bouw moet mei 1748 in al zijn delen klaar zijn, hetgeen hem ook gelukt is.

Het gaat te ver om de zevenentwintig artikelen van het bestek hier te omschrijven, maar een gedeelte van artikel veertien willen wij de lezer om de fraaie omschrijving niet onthouden:

..... *het gestoelte van taai deugdzaam ijzer, dik en sterk, en de brug zoo te balanseeren en te wikken dat die door een jonge op een wiskunstige manier kan worden gewipt en neergelaten, 't geen de uitkomst zal leeren.*

Het is maar hoe je het duidelijk wil maken.

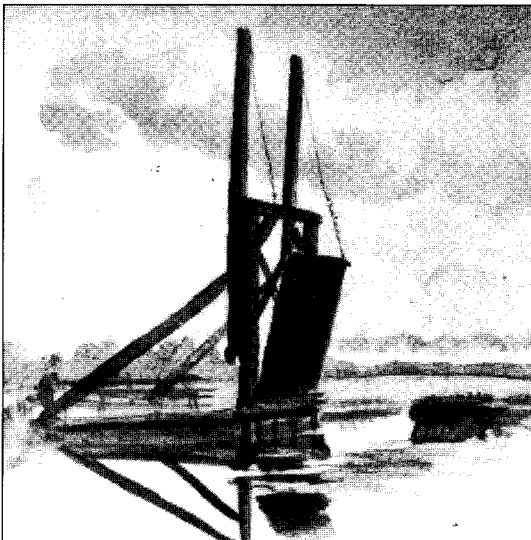
De Franse tijd in Alkemade

Het ligt voor de hand om te denken dat de Franse tijd invloed op de naamgeving van de brug gehad zou kunnen hebben. Eerder aangehaalde overleveringen over een vlotbrug hier ter plekke zijn inmiddels achterhaald en verhalen over het marcheren van Franse troepen van A naar B binnen de grenzen van Alkemade kunnen we ook naar het rijk der fabelen verwijzen bij gebrek aan een deugdelijk weggennet in onze gemeente.

Wat voor gevolgen had de Franse overheersing in Nederland voor Alkemade? Dit is een vraag, waar we vanwege deze brug eerst op in dienen te gaan.

Nadat de Franse troepen in december 1794 Holland waren binnengetrokken en als bevrijders waren ontvangen, brak er een tijd met andere voorwaarden en bepalingen voor het bestuur en de burgers in ons land aan. Economisch gezien werden de inwoners van ons land daar niet veel wijzer van, integendeel, op den duur bleek het Franse legioen een dure kostganger, ook in Alkemade. Op bestuurlijk niveau verandert er veel, stads- en ambachtsraden worden al snel ontbonden. Leden die niet patriottisch gezind zijn, worden geacht hun bediening neer te leggen, ook in Alkemade. Enige burgers van de Oude Wetering, die op 3 februari 1795 in het rechthuis in vergadering zijn om de omstandigheden te bespreken waarin het ambacht Alkemade is terecht gekomen, besluiten een revolutie (= omkeer) in de plaatselijke regeringsvorm te ondernemen. Dezelfde burgers benoemen een commissie bestaande uit de burgers Jan Verhagen en Willem Klomp. Deze geven in de meest vriendelijk bewoordingen de burger Vossius, de Orangist gezinde bajuw/schout van Alkemade, te kennen dat de burgerij eist dat binnen twee maal vierentwintig uur alle bewindsliden van Alkemade hun bedieningen in de schoot der burgerij moeten neerleggen. Een commissie bestaande uit de burgers Kornelis Aangeenbrug en Anthonij van der Heijden manen de burgers van

Roelofarendsveen, Nieuwe Wetering, Rijpwetering en Kaag om de leden van de raad dezer districten "vrijwillig" afstand te laten doen. Vervolgens moeten zij er voor zorgen dat er voor Roelofarendsveen vier, voor Nieuwe Wetering twee, voor Rijpwetering drie en voor Kaag twee burgers aan de burgerij kunnen worden voorgesteld om samen met vier burgers van de Oude Wetering het voorlopige gemeentebestuur van Alkemade te vormen. Het antwoord van baljuw Vossius was voor de burgerij zeer bevredigend. Met groot genoegen, zo laat hij weten, gaat hij met bovengenoemd voorstel akkoord, waardoor een snelle bestuurswisseling kan plaatsvinden. Twee dagen later, op 5 februari, stellen de dorpsomroepers de ingezetenen van Alkemade op de hoogte van de machtswisseling en worden belangstellenden uitgenodigd om op de eerstvolgende vergadering aanwezig te zijn. De nieuwgekozen leden van het voorlopige bestuur kiezen na hun eeds-aflegging uit hun midden de burger Kornelis Aangeenbrug als publieke aanklager, tot secretaris wordt de burger Pieter van Veen benoemd, die de oranjegezinde secretaris Van Banchem zal vervangen. (De Van Veenstraat te Oude Wetering herinnert ons nog aan deze man.) Tot bode wordt Jan van Greuningen benoemd en een baan als dienaar van Justitie valt Hermanus van Maanen ten deel.



Deze tekening van een ophaalbrug onder Alkemade uit 1875 van J.E. Kikkert (Gemeente Archief Leiden nr. 72251) zal volgens het bestek niet veel afwijken van de allereerste Fransche Brug.

Op 6 februari wordt de baljuw van Alkemade in kennis gesteld van het nieuwe op legale wijze gevormde bestuur, bestaande uit Izaäk Hazeveld, Kornelis Aangeenbrug, Dirk Molkenboer en Jan Verhagen uit Oude Wetering, Reijnier van Klink, Gijsbert Outshoorn, Kornelis Pieter van Egmond en Jacob de Jong uit Roelofarendsveen, Jan Schouten en Dirk Straathof uit Nieuwe Wetering, Kornelis Persoon, Gerrit Melman en Dirk van der Velden uit Rijpwetering en tot slot Simon Langendam en Kornelis Zuidgeest uit de Kaag. Na deze snelle bestuurswisseling breekt er een periode aan, waarin "Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap" hoog in het

vaandel staan. Het blijkt echter dat schijn bedriegt. In deze periode verslechteren de levensomstandigheden van de gewone burgers steeds meer en dan is Broederschap vaak ver te zoeken. Stille getuigen hiervan zijn te vinden in de archieven waarin onder andere de administratie van zes in die periode bestaande Armbesturen is bewaard gebleven.

Het aantal inwoners van Alkemade loopt terug. In 1746 telt Alkemade 3030 inwoners, in 1809 is dit aantal teruggelopen tot 2600. Ook het aantal woningen, waarvan er veel als krotwoning te boek staan, vermindert in rap tempo. Bestuurlijk gezien is de situatie in de Bataafse Republiek (zoals Holland zich in die tijd noemde) ronduit problematisch. Overal, dus ook in Alkemade, worden er zogenaamde "grondvergaderingen" in het leven geroepen, waarin door burgers personen aangewezen worden die vervolgens een volksvertegenwoordiger kunnen kiezen. Bij een dergelijke grondvergadering op 15 augustus 1798 in de Kaag loopt het uit de hand. Twee vooraanstaande burgers, Hensterman en Van Drecht, worden na een verschil van mening door Maarten Does en Simon Overpeld zwaar mishandeld en door een misverstand (zo staat vermeld) afgevoerd. Een oproep bij decreet (uitgevaardigd in mei 1796 op last van de landsregering) tot vrijwillige wapening aan de burgers tussen 18 en 55 jaar is geen succes. Met innigst leedwezen kan de commissie vanuit Oude Wetering niet anders melden dan dat niemand zich had aangemeld. Een oproep per decreet van 16 juni 1795 aan de beter gesitueerden voor een vrijwillige bijdrage aan het Franse leger was eveneens al een fiasco gebleken. Slechts één burger was bereid om honderd guldens aan deze zaak te doneren.

Deze willekeurige greep uit archiefstukken betreffende de gemeente Alkemade laat zien dat ook in Alkemade de "Fransche Tijd" bepaald niet ongemerkt voorbij is gegaan. Toch is er in deze periode ook veel ten goede veranderd. Tal van hervormingen zijn doorgevoerd in onder andere het belastingstelsel, de burgerlijke stand, het wetboek van strafrecht, de invoering van het kadaster, de posterijen, de invoering van het metrieke stelsel en de volledige godsdienstvrijheid. Dat laatste was vooral van belang voor katholieken en joden.

In juni 1795 wordt in de Pieterskerk te Leiden door de burger Ter Brink een plechtige redevoering gehouden waarin de tijdelijke Raad van Leiden verklaart aan alle geestelijken de vrijheid te geven om hun eigen godsdienstoefeningen uit te voeren. Met deze verkregen vrijheid wordt te Oude Wetering na rijp beraad goed gevonden dat burger Halmans de eerstkomende woensdag 17 juni een godsdienstige redevoering zal mogen doen in de kerk van Rijpwetering. Volgens publicatie zal in deze toespraak door de spreker de God van Hemel en Aarde worden bedankt voor Zijn zegeningen aan dit vrij geworden Gemenebest. Of dit kleine kerkje, dat stond achter de huidige Pastoor van der Plaatstraat 26, alle belangstellenden kon huisvesten, staat nergens vermeld.

Tot zover een beknopt overzicht over de Franse Tijd in Alkemade.

Terug naar de Fransche Brug

Via een omweg komen we dan weer terug op de vraag: Wanneer is deze brug de geschiedenis ingegaan onder de naam "De Fransche Brug"?

Helaas staat hiervan in geen enkel document van de gemeente of van het polderbestuur een exacte datum vermeld, maar niettemin kan men vanuit hetgeen wel beschreven staat het jaar 1798 hiervoor aanwijzen. Om dit vast te stellen gaan we opnieuw terug in de tijd.

Op zondag 13 mei 1798, het vierde jaar der Bataafsche Vrijheid, wordt in een vergadering van de Municipaliteit van Alkemade (= de gemeenteraad) een brief van het Hollandsch Gewest voorgelezen, waarin zaterdag 19 mei wordt uitgeroepen tot een Nationale Feestdag, waarbij alle plechtigheden in acht moeten worden genomen. Gedurende deze vergadering wordt het feestprogramma voor deze dag samengesteld. Kosten noch moeiten worden gespaard. De burgers, die onder de gemeente behoren, worden geacht met de gewapende burgerwacht bijeen te komen op een stuk land aan de Nieuwe Wetering, dat eigendom is van de burger W. van Nieuwkerk. De municipaliteit zal zorg dragen dat er enige genever voorradig zal zijn. Vanaf het genoemde stuk land zal er een detachement worden afgezonden om de leden van de municipaliteit af te halen, die dan ten huize van de burger Van Braak in vergadering zijn en tot het front (= het eerste lid van een troepenopstelling) te leiden, om vervolgens de honneurs (= eer/eeerbewijs) te ontvangen. Voor de gang van de verdere feestelijkheden voor deze dag zal, zo besluit men, de krijgsraad worden ingeschakeld. De gewapende burgers mogen ieder in hun eigen dorp de hun toebedeelde wijn, brood en kaas gaan gebruiken en zodanige vreugde bedrijven als ieder zelf zal goed vinden. Voorts zal te Oude Wetering om acht uur, twaalf uur en vier uur de bel van het Rechthuis (nu Kerkstraat 79) een half uur luiden. Tevens zal vanuit het Rechthuis een vlag worden gestoken, die door de burger Heins zal worden gemaakt.

De brug wordt vernieuwd

Niet alle plechtigheden van deze Nationale Feestdag staan beschreven. Zo kan de naamgeving aan de brug heel goed op het programma van deze dag hebben gestaan. De brug wordt namelijk (dan ongeveer vijftig jaar oud zijnde en inmiddels vervangen door een ferme draaibrug) voor het eerst benoemd als "Fransche Brug" in een besluit van de Municipaliteit van 28 augustus 1798 om de Langeweg te beschoeien tussen deze brug en de Nieuwe Wetering. Dat is dan drie maanden na de bewuste feestdag van 19 mei 1798. De veronderstelling dat de brug in mei 1798 tot Fransche Brug is uitgeroepen, wordt nog eens ondersteund door de aantekeningen in een kasboek die een zekere Dirk Straathof te Nieuwe Wetering gedurende de jaren 1794 - 1860 gemaakt heeft.

Dirk Straathof, een vermaard handelsman, koppelbaas, geldschieter en verhuurder van rij- en vaartuigen, noteert in september 1798 in zijn

kasboek dat hij op kosten van het Ambacht van Alkemade aan de Langeweg tussen Nieuwe Wetering en de Fransche Brug diverse werkzaamheden heeft uitgevoerd tegen een loon van 16 stuivers per dag. Ook in dit kasboek wordt dus zo'n drie maanden na de omschreven feestdag voor het eerst gesproken over de "Fransche Brug".

Vanaf deze datum komen wij de aanduiding 'Fransche Brug' veelvuldig in zijn boekhouding tegen. Jarenlang levert Dirk Straathof twee tot drie maal per jaar een nieuwe elzen plankstok voor de Fransche Brug voor 10 stuivers per stuk.

Een derde brug

Tot en met 1868 zullen er nog wel geregeld plankstokken zijn geleverd aan de Fransche Brug, is het niet door Dirk Straathof, dan toch wel door andere leveranciers.

Tot die tijd blijft de gemeente Alkemade vrijwel alleen over water goed bereikbaar. In juli 1868 verandert dat, dan vindt namelijk de aanbesteding plaats voor een eerste grindweg vanaf de Zijlweg in Leiderdorp tot aan het kanaal van de Haarlemmermeerpolder (= de ringvaart) met een totale lengte van 14009 strekkende ellen (ongeveer 9660 meter).

✓ Smalle loopplanken en zo genoemde vonder kwakels om via de polders een weg van A naar B te vinden werden, na eeuwenlang in gebruik te zijn geweest, in één klap overbodig.

Vonder

Het verbreden, verhogen en doortrekken van een aarden baan als ondergrond van de nieuwe weg was geen eenvoudige onderneming. Voor het graven van bermsloten en het aanplempen waar nodig was heel wat arbeidskracht nodig. Bovendien werden er vijf ophaalbruggen gebouwd, zes vaste bruggen, drie stenen heulen, verder zijn er nog tal van duikers gemaakt, scheringen gesteld, draai- en klaphekken geplaatst, de hooiberg van G. van der Meer in Oud Ade verplaatst en over het watertje de Oude Ade nabij de Vrouwenmolen de vonderbrug vervangen.

Ook de Fransche Brug moest (weer) vervangen worden. Een klus die volgens het bestek onder het tweede perceel behoorde. Huibert Borst is als laagste inschrijver met 56.970 gulden (= € 25.895) verantwoordelijk voor de uitvoering van de grindweg. Philippus Verbruggen doet zijn naam eer aan om als laagste in te schrijven voor 31.840 gulden (= € 14.472) voor de uitvoering van genoemde en ongenoemde bouw- en timmerwerken, waaronder de bruggen.

Het is in onze tijd nauwelijks voor te stellen dat voor een totaal bedrag van 88.810 gulden (= € 40.368) aangelegd konden worden:

1. een grindweg van de Zijlweg tot het pont van de Oude Wetering
2. vanaf deze weg een zijweg via de Achterweg naar het pont aan het noordeinde van de Nieuwe Wetering over de ringvaart



De Fransche Brug (nu nog ophaalbrug) in de winter van 1957.

Links Koos Schoo, gehurkt zijn broer Sjaak Schoo, rechts hun neef Kees Schoo. In het midden Pieter L'Ami, de zoon van gemeenteambtenaar Piet L'Ami.

3. ook vanaf deze weg nog een zijweg langs de Rijpwetering tot de woning van A. Verstegen (Zuidweg 57) en dat compleet met alle bruggen en andere werken zoals hierboven beschreven staan.

De Fransche Brug onder controle

Nu er een doorgaande weg is gerealiseerd en de verkeersdrukte is toegenomen, komt de veiligheid rond de Fransche Brug in gevaar. Om een goed gebruik van de brug en de veiligheid op de rijweg te waarborgen, besluit het gemeentebestuur van Alkemade tot het aanstellen van een brugwachter. Voor de bouw van een brugwachterswoning wordt van Cornelia Wiltenburg, de weduwe van Hendrik Straathof, op 16 maart 1870 voor 150 gulden (= € 68) een hoekje dijkgrond ten westen van de Fransche Brug gekocht ter grootte van één roede en veertien ellen. De koopakte vermeldt uitdrukkelijk dat er in het nieuw te stellen gebouw nimmer sterke drank mag worden getapt of verkocht. Dit is geen overbodige bepaling, zoals later zal blijken, want de weduwe Akerboom, de toenmalige brugwachster, vraagt na verloop van enkele jaren (op verzoek van passerende schippers) een vergunning aan om bier te mogen verkopen – zuiver drinkwater was nog niet voor handen – wat op grond van de bepaling uit de koopakte dan ook wordt afgewezen.

Erg hecht en sterk is deze eerste brugwachterswoning uit 1870 niet gebouwd. Al in 1908 is de woning al zo zeer vervallen, dat het gemeentebestuur besluit om die zomer een nieuwe woning te laten bouwen door de Veense aannemer Leen van Amsterdam. De bouwkosten bedragen 1.456 gulden (= € 662).

Aan alles komt een eind, ook aan de derde brug

De brug met houten onderbouw uit 1870 is in 1934 aan vervanging toe. Een brief van 14 maart 1934 aan de gemeenteraad van Alkemade vermeldt hierover:

Wij hebben de eer u mede te delen, dat de basculebrug nabij de woning, bewoond door den wegwerker P. L'Ami, in een dergelijke staat verkeert dat afdoende verbetering dringend vereist is. Aan deze brug dienen zoveel herstellingen te geschieden dat grondige reparatie de kosten eener algehele vernieuwing zullen benaderen, zodat wij u moeten ontraden tot herstelling over te gaan. Afdoende verbetering is, naar de mening van ons College alleen te verkrijgen door ter plaatse een nieuwe brug te bouwen die berekend is op het tegenwoordige verkeer. Waar een basculebrug grotere uitgaven medebrengt dan een ophaalbrug, stellen wij u voor over te gaan tot de bouw van een ijzeren ophaalbrug overeenkomstig bijgaand onderwerp.

Negen aannemers schrijven in voor de bouw van deze brug. J.P. Janssen uit Rijpwetering neemt de betonnen onderbouw voor zijn rekening tegen een aanneemsom van 445 gulden (= € 202). De bovenbouw wordt gemaakt door de N.V. Scheepsbouwwerf "De Dageraad", voorheen de



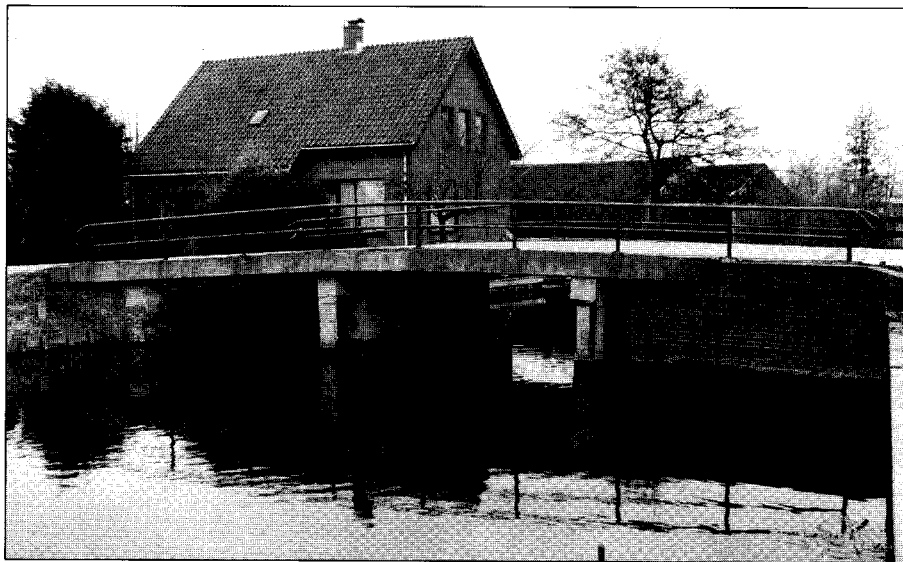
De brugwachterswoning naast de Fransche Brug, adres Viaduct 1, is kort bewoond geweest door brugwachter de Jeu, die vóór die tijd de brugwachter was van de draaibrug over de Ringvaart te Nieuwe Wetering. Na de sloop van de Fransche (ophaal) Brug werd ook deze woning afgebroken, tot zolang was gemeenteambtenaar Piet L'Ami de bewoner van dit huis.

wed. J. Boot uit Woubrugge, voor een bedrag van 825 gulden (= € 375) Deze Fransche Brug, de meest robuuste van al zijn voorgangers, is echter geen lang leven beschoren.

Het vervoer in de gemeente Alkemade verandert drastisch. Het transport over de weg neemt steeds meer toe, terwijl het vervoer per boot, ook door boer en tuinder, steeds verder afneemt. De sluis te Nieuwe Wetering zal spoedig voorgoed zijn deuren sluiten, wat betekent dat de ophaalbrug aan het Westeinde in feite overbodig wordt.

In 1957 is het Westeinde afgesloten in verband met de werkzaamheden aan Rijksweg A4. Het gemeentebestuur van Alkemade besluit van de gelegenheid gebruik te maken om de bovenbouw van de Fransche Brug te slopen en het brugdek te vervangen door een vast betondek. Hiermee valt het doek over een brug die tweehonderdtien jaar lang naar gelieve geopend en gesloten kon worden, waarvan honderdzestig jaar onder de naam "De Fransche Brug".

G. N. van der Meer



Na viermaal een beweegbare brug blijft deze onderdoorgang in het Westeinde ons herinneren aan de in dit artikel omschreven bruggen.

bronnen:

Oud Archief Gemeente Alkemade

Archief Hoogheemraadschap van Rijnland

Archief Stichting Oud Alkemade

Gemeente Archief Leiden